

Hanna-Leena Mattila kesk

Kirjallinen kysymys lannoitteiden hintojen noususta

Eduskunnan puhemiehelle

Lannoitteiden hintakehitys osoittaa nousevaa suuntaa kansainvälisten markkinamuutosten ja poliittisten päätösten seurauksena. Yhdysvaltojen presidentti allekirjoitti 14. marraskuuta asetuksen, joka vapauttaa kaikki merkittävät lannoitteet sekä suuren joukon muita maataloustuotteita vastavuoroisista tulleista. Toimenpiteen tavoitteena on vahvistaa amerikkalaisten viljelijöiden kilpailuasemaa, mutta se heijastuu myös kansainväliseen hintatasoon ja nostaa tuotantopanosten kustannuksia Euroopassa, mukaan lukien Suomessa.

Samanaikaisesti EU:n hiilitullijärjestelmä CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) lisää kustannuspaineita. Järjestelmä velvoittaa EU:n ulkopuolelta tuotavien tuotteiden maahantuoja maksamaan vastaavan hiilikustannuksen kuin mitä EU:n sisämarkkinoilla toimivat yritykset maksavat päästökaupan kautta. Tämä korottaa erityisesti lannoitteiden ja muiden energaintensivisten tuotantopanosten hintoja.

Lisähaasteen muodostaa Suomen lannoitemarkkinoiden rakenteellinen tilanne. Käytännössä yhdellä toimijalla, Yaralla, on markkinoilla määräävä asema. Tämä markkinakeskittymä lisää riskiä hintojen nousun siirtymisestä suoraan viljelijöiden kustannuksiin ilman kilpailun tuomaa tasapainottavaa vaikutusta.

Edellä mainitut tekijät yhdessä heikentävät suomalaisen maatalouden kustannuskilpailukykyä, lisäävät tuotantoriskeja ja vaarantavat viljelijöiden toimintamahdollisuuksia tilanteessa, jossa kannattavuus on jo valmiiksi erittäin haavoittuva.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo toimia lannoitteiden ja muiden maataloustuotannon panosten hintojen nousun hillitsemiseksi tilanteessa, jossa kansainväliset päätökset, EU:n CBAM-järjestelmä sekä Suomen markkinoiden keskittyneisyys nostavat merkittävästi tuotantokustannuksia ja heikentävät suomalaisen maatalouden kilpailukykyä?

Helsingissä 2.12.2025

Hanna-Leena Mattila kesk